

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI

CEM DUNA’NIN

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ – TÜSİAD DIŞ POLİTİKA

FORUMU’NUN DÜZENLEDİĞİ

“NÜKLEER TARTIŞMA: İHTİYAÇLAR, POLİTİKALAR,

RİSKLER” KONFERANSI

AÇILIŞ KONUŞMASI

28 Şubat 2005

Ceylan Intercontinental Otel

TUSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 80050 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad.No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel: 13,Avenue Gaulois, des 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 USA

Tel: (90-212)249 19 29
Tel: (90-312)468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70

Fax:(90-212) 249 13 50
Fax:(90-312)428 86 76
Fax:(32-2) 736 39 93
Fax: (1-202) 776 77 71

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.org

web sitesi: www.tusiad.org

Değerli Konuklar,

Nükleere giden yolda ihtiyaçlar, politikalar ve riskler konulu konferansımıza hoş geldiniz. Sizleri saygıyla selamlıyorum. Konferansımızda Türk akademisyenlerin yanısıra Amerikan, Alman, Mısırlı ve İranlı uzmanların konu ile ilgili görüşlerini dinlemek fırsatını bulacağız. Alman Yeşiller Partisi Avrupa Parlamentosu üyesi ve AB-İran Delegasyonu Başkanı Sayın Angelika Beer'in birazdan yapacağı konuşma ise İran'ın nükleer programıyla ilgili kriz karşısında hız kazanan diplomatik çabaların geldiği nokta hakkında bizi aydınlatacak. Bu birlikteliğin bölgemizde ve dünyada barış ve istikrarın sağlanması yolundaki çabalara ışık tutabilecek bir fırsata dönüşmesi dileğiyle, tüm konuşmacılarımıza davetimizi kabul edip geldikleri için teşekkür ediyoruz. Ayrıca, hepimiz adına, komşumuz İran'dan gelen konuklarımıza kısa bir süre önce ülkelerinde gerçekleşen depremin yarattığı büyük üzüntüyü paylaştığımızı belirtmek istiyor ve bir an önce yaralarının sarılmasını diliyoruz.

Değerli Konuklar... Kuşkusuz nükleer teknolojiye ve enerjiye sahip olmak önemlidir. Ancak barışçıl bir kapasiteye sahip olmak beraberinde nükleer silah yeteneğini de getirdiğinden yeni tehdit algılamalarına ve güvenlik endişelerine de yol açabilmektedir.

Hindistan'ın nükleer bir kapasiteye erişmesini sonra Pakistan izlemiş, Nükleer Silahların Yayılması Antlaşması'ndan ayrılan Kuzey Kore sonunda nükleer silahlara sahip olduğunu deklere etmiş ve İran uranyum zenginleştirme ve plutonyum ayırıştırma yönündeki çabalarına hız kazandırmıştır. Tüm bu gelişmeler Soğuk Savaş sonrası nükleer silahların yayılmasının kontrol altında tutulamayacağı konusunda ileri sürülen kötümser tezleri güçlendirmekte ve bu silahların kullanımıyla yaşanabilecek felaket senaryolarını akla getirmektedir.

Aslında devletleri karşı karşıya getirenin birbirlerinin niyetlerinden duydukları kuşku ve algıladıkları tehditler olduğu aşıkardır. Bu noktada kanımca sormamız gereken nükleer silahların devletler arasında yaşanan köklü sorunları ve bunun sonucunda derinleşen güvenlik açmazını bertaraf etmede gerçekten geçerli bir yol olup olmadığıdır. Nükleer silahlarla ilgili bir gerçek, bu silahların caydırıcı olabilmeleri için belli bir kapasitenin ötesine geçilmesinin, bir ikinci vuruş kabiliyetinin geliştirilmesinin gerekli oluşudur. Ancak nükleer silah yarışında karşılıklı tehdit algılayanların hepsi birbirini geçmeye çalışacağından, caydırıcılık hep eksik kalacak, hep daha ileriye götürülmesi gereken bir çaba olarak karşımıza çıkacaktır. Diğer yandan, nükleer silahların birbirinden doğrudan tehdit algılamayan devletler arasında bile bir kuşku ve şüphe ortamı yaratacağını, özellikle de komşu devletlerin benzer arayışlarını tetikleyeceğini ve bölgesel sorunların kalıcı çözümlerini daha da zorlaştıracığını söylememiz mümkündür.

Değerli konuklar...Nükleer caydırıcılığın kolaylıkla elde edilebileceğine ve gerçek anlamda güvenlik getirebileceğine dair boş inançlar yanında bugün etkisini hissetmeye başladığımız bir başka mit nükleer silahlara sahip olunmasının ulusal gücün en önemli unsurlarından biri oluşudur. Oysa Sovyetler Birliği'nin yıkılışı, siyasal, ekonomik ve sosyal unsurlarının göz ardı edilerek nükleer güce dayanılmasının getirdiği sonuçları açıkça gözler önüne sermektedir.

Nükleer silahların yayılmasıyla ilgili önemli bir unsur bu silahların aslında uluslararası ilişkilerde içe kapalılık, yalnızlık, kuşatılmışlık ve kurban psikolojisiyle beslenmesidir. Diğer bir önemli unsur, yine aynı çabaların devletleri demokratikleşmeye ve insan haklarına set çeken uygulamaları meşrulaştıracak tarzda uluslararası kutuplaşmalara itmesidir. Hatta bazı durumlarda nükleer silahların yayılmasının denetimiyle ilgili sorunların bir türlü aşılmasının ne oranda bir uluslararası ilişkiler sorunu olduğu ne oranda da bir iç siyasal sorun olduğunu yanıtlamak hayli zorlaşmaktadır.

Nükleer silahların yayılmasını engelleme yolunda etkin önlemlere gidilebilmesi, bu silahlara neden ihtiyaç duyulduğunu anlamak için iyi anlamak ve olası sonuçlarını açıkça tartışmaktan geçmektedir. Türkiye'nin tercihi barışçıl ve demokratik bir Orta Doğu'ya doğru gidilmesidir. Türkiye bunu sadece bir ilke, bir ideal olarak değil hayati çıkarları için de savunma durumundadır. Türkiye hem İran'ın yakın komşusu ve bölgenin önemli bir aktörü hem de Avrupa güvenliğinin önemli bir unsurudur. Türkiye'nin aynı anda içinde bulunduğu bu farklı çerçeveler onun politika üretme gücünü engelleyebilecek bir faktör olarak görülebileceği gibi sorunlara çözüm yolunda diplomatik potansiyelini ortaya koymasını kolaylaştıracak elverişli bir ortam olarak da algılanabilir. Ben ikincisinin var olduğu kanısındayım. Türkiye Orta Doğu'ya hem güvenlik hem de ekonomi ve siyaset penceresinden bakan ve bu nedenle de bu açıları birleştiren çözümlerin hayata geçmesini şiddetle arzu eden bir ülkedir. Bu yolda atılacak adımlar, yapılacak katkılar hiç kuşkusuz sadece geleneksel diplomatik yollarla sınırlı düşünülmemelidir, sivil topluma da önemli görevler düşmektedir. Bugünkü toplantımızın sivil toplumun Orta Doğu'da barış yolundaki girişimlerinin çoğalmasını teşvik edeceğini umuyor ve sözlerime son verirken sizleri saygıyla selamlıyorum.